

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Zakładów Drobiarskich "L.-D." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E.

z udziałem zainteresowanej J. R.

o wysokość podstawy wymiaru składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 lipca 2014 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 grudnia 2013 r.

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2013 r. Sąd Apelacyjny – w sprawie z odwołania Zakładów Drobiarskich „L.-D.” Spółki z o.o. z siedzibą w Z. (dalej jako: „płatnik”) przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E. z udziałem zainteresowanych: J. R., H. F., J. F. o wysokość podstawy wymiaru składek – w pkt 1. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do zainteresowanych: J. R. na kwotę 207,92 zł; H. F. na kwotę 68,88 zł; J. F. na kwotę 68,88 zł; w pkt 2. odrzucił skargi kasacyjne Zakładów Drobiarskich „L.-D.” Spółki z o.o. od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 lipca 2013 r., sygn. akt ... 1807/12.

W uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd Apelacyjny przedstawił, że przedmiotem sporu w sprawie ... 1807/12 była wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych z tytułu zatrudnienia u płatnika za grudzień 2010 r. (zainteresowane: H. F. i J. F.) oraz grudzień 2004 r., grudzień 2005 r., grudzień 2007 r. i grudzień 2010 r. (J. R.) w zakresie zasadności uwzględnienia w tych podstawach wymiaru przez organ rentowy równowartości bonów towarowych przyznanych zainteresowanym. Płatnik złożył skargi kasacyjne odrębnie w stosunku do każdej z zainteresowanych, określając wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do zainteresowanej: J. F. na kwotę 3.256,42 zł; H. F. na kwotę 6.284,05 zł; J. R. na kwotę 18.409,96 zł. Sąd Apelacyjny wezwał pełnomocnika skarżącego do uzupełnienia braków formalnych skarg kasacyjnych przez wskazanie matematycznego sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia. W odpowiedzi skarżący podał, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi suma ustalonych przez pozwanego podstaw wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. postanowił sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia określoną przez płatnika w stosunku do zainteresowanej J. R. i zwrócił się do pozwanego o podanie różnicy pomiędzy łączną wysokością składek należnych a faktycznie zapłaconych na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe) i zdrowotne zainteresowanej J. R. za: grudzień 2004 r., grudzień 2005 r., grudzień 2007 r. i grudzień 2010 r. Pełnomocnik pozwanego organu rentowego – w wykonaniu powyższego zobowiązania – w piśmie z dnia 4 grudnia 2013 r. wskazał wysokość składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne zainteresowanych J. R., H. F. i J. F. w miesiącach wskazanych w zaskarżonych decyzjach, w wersjach z uwzględnieniem bonów wypłaconych zainteresowanym oraz bez uwzględnienia bonów. W oparciu o powyższe dane Sąd Apelacyjny ustalił, że różnica pomiędzy łączną wysokością składek należnych a faktycznie zapłaconych na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanej J. R. za grudzień 2004 r., grudzień 2005 r., grudzień 2007 r. i grudzień 2010 r. wynosi 207,92 zł, a zainteresowanych H. F. i J. F. za grudzień 2010 r. po 68,88 zł.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny uznał, że skargi kasacyjne płatnika wniesione od wyroku Sądu z dnia 9 lipca 2013 r. są niedopuszczalne ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, która jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych (art. 398² § 1 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny wskazał, że postępowanie sądowe w niniejszej sprawie zostało wszczęte na skutek odwołań od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w E., ustalających podstawę wymiaru składek za zatrudnione u płatnika zainteresowane: J. F. i H. F. za grudzień 2010 r. oraz J. R. za grudzień 2004 r., grudzień 2005 r., grudzień 2007 r. i grudzień 2010 r. Meritum sporu sprowadzało się do kwestii, czy przyznane zainteresowanym we wskazanych okresach bony stanowiły świadczenia z funduszu socjalnego, a tym samym, czy podlegały wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. W sytuacji kiedy przedmiotem sporu jest kwestia oskładkowania kwot wypłaconych zainteresowanym we wskazanych w decyzjach miesiącach, to wartość przedmiotu sporu stanowi różnica pomiędzy składką przez płatnika uiszczoną za ten okres a składką należną według Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Istota sprawy sprowadza się bowiem do wysokości tej składki, a wysokość podstawy jej wymiaru stanowi jedynie element niezbędny do wyliczenia wysokości tej składki. Według Sądu Apelacyjnego z uwagi na to, że ustalone wartości przedmiotu zaskarżenia w stosunku do każdej z zainteresowanych są niższe niż wskazana w przepisie art. 398² § 1 k.p.c. kwota dziesięciu tysięcy złotych, skargi kasacyjne wniesione przez płatnika podlegały odrzuceniu jako niedopuszczalne – na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego „w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej w stosunku do ubezpieczonej J. R.” złożył płatnik składek, zarzucając naruszenie:

1. art. 25 § 2 k.p.c. w związku z art. 26 k.p.c. przez sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia „dopiero na etapie wnoszenia skargi kasacyjnej, nie zaś bezpośrednio po wniesieniu odwołania, w okoliczności gdy ZUS nie kwestionuje wartości przedmiotu zaskarżenia, a zatem wartość przedmiotu zaskarżenia należy uznać za ustaloną, a nadto poprzez sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia bez uprzedniego doręczenia postanowienia w tym przedmiocie”;

2. art. 398² § 1 k.p.c. przez „ograniczenie wartości przedmiotu zaskarżenia, od której uzależniona jest dopuszczalność skargi kasacyjnej do części zakresu zaskarżenia w sytuacji, gdy decyzja organu rentowego została zaskarżona w całości”;

3. art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 361 k.p.c. przez „niewyjaśnienie, na jakiej podstawie Sąd ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 114, 00 złotych w okoliczności, gdy obie strony postępowania wskazywały inną wartość przedmiotu zaskarżenia, nie czyniąc jednak tej wartości sporną”;

4. art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. przez „ograniczenie stronie powodowej prawa do Sądu, polegające na bezpodstawnym ograniczaniu wartości przedmiotu zaskarżenia”.

W związku z powyższym żalący się wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w kierunku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; ewentualnie – w trybie art. 395 § 2 – o uchylenie zaskarżonego postanowienia z uwagi na to, że zażalenie jest oczywiście uzasadnione; zasądzenie od organu rentowego na rzecz strony skarżącej kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

W szczególności bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 25 § 2 w związku z art. 26 k.p.c. Stosownie do art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Z uwagi na zakres dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach o prawa majątkowe strona zobowiązana jest do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398⁴ § 3 zdanie pierwsze k.p.c.). Regulacja określona art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. nakłada na sąd drugiej instancji oraz Sąd Najwyższy obowiązek dokonania kontroli dopuszczalności skargi jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia przysługującego poza tokiem instancji i weryfikacji wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398²¹ w związku z odpowiednio stosowanym art. 368 § 2 zdanie drugie k.p.c., odwołującym

się do odpowiedniego stosowania wyłącznie art. 19-24 i art. 25 § 1 k.p.c.) w celu wyeliminowania przypadków nieprawidłowego oznaczenia tej wartości w zamiarze zapewnienia sobie dostępu do postępowania kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2006 r., IV CZ 34/06, LEX nr 200867 i powołane w nim orzeczenia). Przepisy art. 25 i 26 k.p.c. mają na celu ustabilizowanie wartości przedmiotu sporu na potrzeby określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych. W postępowaniu kasacyjnym taka potrzeba już nie występuje, ważne jest natomiast, by rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegały jedynie te skargi kasacyjne, których dopuszczalność przewidują przepisy procesowe, a nie te, w których niewłaściwie została określona wartość przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia apelacją. W konsekwencji brak sprawdzenia wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia podanej w apelacji nie eliminuje możliwości weryfikacji prawidłowości podanej wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego skargę z naruszeniem reguł wynikających z art. 19 - 24 k.p.c. nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu zarówno przez sąd drugiej instancji, jak i Sąd Najwyższy na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. (por. także postanowienia z dnia 6 stycznia 2010 r., I UK 289/09, LEX nr 577827; z dnia 2 lutego 2011 r., II CZ 197/10, LEX nr 738550 i z dnia 18 stycznia 2012 r., II PZ 38/11, LEX nr 1130381 oraz przytoczone w nich orzeczenia, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2013 r., II UZ 61/13 – dotychczas niepublikowane).

Bezzasadny jest zarzut naruszenia przepisu art. 398² § 1 k.p.c., który wnoszący zażalenie uzasadnia twierdzeniem o bezpodstawnym ograniczeniu wartości przedmiotu zaskarżenia w sytuacji, gdy decyzja organu rentowego została zaskarżona w całości.

Wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne nie stanowi cała kwota podstawy wymiaru składek, ale różnica między składką wynikającą z zadeklarowanej przez płatnika podstawy wymiaru składek a składką należną według organu rentowego. To co nie było kwestionowane jako podstawa wymiaru składek nie może być ujmowane jako przedmiot zaskarżenia (wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia). W niniejszej

sprawie różnica w podstawie wymiaru składek wynikała tylko z wartości wypłaconych bonów (świadczeń socjalnych) i według ustaleń ich suma nie jest znaczna – również nie przekracza dziesięciu tysięcy złotych.

W sprawach o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że wartość przedmiotu zaskarżenia należy liczyć odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (por. wyrok z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11, LEX nr 1235842). Obiektywne kryterium obliczenia wartości przedmiotów zaskarżenia w takich indywidualnych sprawach wyrażają kwoty niezrealizowanego obowiązku składkowego płatnika składek, zobligowanego do opłacania całości należnych składek za każdego zainteresowanego pracownika od określonej podstawy wymiaru obowiązku składkowego, wynikające z nieopłacenia całości należnych składek na indywidualne ubezpieczenia społeczne. Powoduje to, że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne stanowi różnicę pomiędzy wysokością składek należnych a składkami opłaconymi, która wyraża się wielkością zaległych składek, nieopłaconych w całości od ustalonej podstawy ich wymiaru przez ich płatnika w okresie objętym odwołaniem (art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c., por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., II UZ 16/12, LEX nr 1222163).

Ograniczenie dopuszczalności wnoszenia skarg kasacyjnych ze względu na kodeksowe wskazanie minimalnej wartości przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c., który przewiduje, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, jeżeli przedmiotem sprawy nie jest objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, przyznanie lub wstrzymanie emerytury lub renty), nie narusza art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ani konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ takie prawa w rozpoznanej sprawie zostały wystarczająco zagwarantowane i zachowane w dwuinstancyjnym toku sądowych instancji (por. postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 r., II UZ 59/13 – dotychczas niepublikowane).

Bezzasadny jest zarzut naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 361 k.p.c. Uzasadnienie tego zarzutu jest oparte na założeniu, że Sąd Apelacyjny ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 114 zł. Jest to założenie sprzeczne z ustaleniami zaskarżonego postanowienia (por. w szczególności pkt 1. zaskarżonego rozpatrywanym zażaleniem postanowienia Sądu Apelacyjnego. Stosownie do treści przepisu art. 328 § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Zgodnie z art. 361 k.p.c. do postanowień stosuje się odpowiednio przepisy o wyrokach, jeżeli kodeks nie stanowi inaczej. Uzasadnienie zaskarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego zawiera wszystkie elementy uzasadnienia orzeczenia określone w przepisie art. 328 § 2 k.p.c. tak w zakresie wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, jak i w zakresie wyjaśnienia jego podstawy prawnej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.